

FELSŐ-ZEMPLÉN

TÁRSADALMI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

SZERKESZTŐSÉG:

Hova a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő:

Torók-utca 220 szám.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Börmentetlen levelek nem fogadtatnak el.
— Nyílt-ter soronkint 20 kr. —

Hirdetések jutányosan számítottatnak.

ELŐFIZETESI DIJ:

Égész évre	4 frt.
Fél évre	2 frt.
Negyed évre	1 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

KIADÓHIVATAL:

Hova az előfizetések, hirdetési és nyílttéri díjak küldendők:

Landesman B. könyvnyomdája.

Társadalmi intézeteink feladatai.

Elvitázhatlan tény, hogy századunknak, a felvilágosodott XIX. századnak, még ma nap sincsenek tiszta fogalmai a teljes jog-egyenlőségről. — az emberi méltóságról. Nem ismerjük az emberi tevékenység természetét, nem akarjuk belátni, hogy a munka, mint az ember testi- s értelmi s akaratierejének szüleménye, oly társadalmi szükségesség, mely haladásunkat, közös jólétünk emelését ezelőzza.

Még mindig vannak társadalmi osztályok, melyeket kisebb-nagyobb megvetés félelme nélkül nem lehet átlépni. Az arisztocratia lenézőleg tekint a népre, a szellemi munkás — az ugynevezett közép-osztály — kicsinyli az iparost, ez a földművelőt és így tovább. S ezen modern kast-vizony még egyrésztől megbénítja az emberiség igyekezetét, valamely sikert egymást kölcsönösen támogatva, közös erővel elérhetni, másrésztől a lehető legkárosabban hat a közérzetre, társadalmi existenciákra.

A szociális élet e beteges állapotának orvoslása, az egyes osztályok ellentétes viszonyainak megszüntetése képezi a társadalmi kérdést, korunk legfontosabb kérdését. — A tudományok komoly férfiai, országok törvényhozásai foglalkoznak e komoly dologgal, a melyet azonban ép oly kevésbé lesz képes megoldani egyes lángelme buzgalma, mint a szociálisták — kommunisták minden szellemi s anyagi jólétét sárba taposó fanatizmusa. — Igaz ugyan, hogy a társadalom jelen kóros állapotának gyökeres orvoslása csak a munka általános elismerésétől, a műveltség elterjedésétől, a közszellem hatályos felléptétől, szóval: a társadalom reorganizációjától várható csak, de addig is, míg ennek ideje elkövetkezik, a modern szociális szervezettel járó bajok enyhítése tekintetében a leghatásosabb gyógyszer az associáció, a lársulás van hivatva nyújtani.

Ha azonban ezélt akarunk érni, társadalmi intézeteink legnagyobb részét egészen más basisokra kell fektetnünk, mint a minőkön manap nyugosznak azok; mert jelenlegi egyleteink s intézeteink jobbára szűk körben mozogva, csakis egyes osztályok érdekeit képviselik s így nem csak hogy el nem nyomják, de sőt határozottan erősítik a kasztszellemet, a társadalmi osztályok elszigeteltségét.

Minden associációnak, mint az egyéni érdekeket egyesítő, összefüző institutióknak első s legfőbb teendője: a munka és a tőke közötti látszólagos különbség összeegyeztetése. Mindaddig, míg az önző tőkésosztály a szellemi — s anyagi munkásokat — az embert csakis vagyona szerint mérlegelve — nem mint a társadalom egyik nélkülözhetlen organumát, hanem csak mint saját ezeljainak alárendelt közegét tekinti; mindaddig, míg a munkás a tőke hatalomban csak zsarnokát látja; mindaddig a szociális bajok javulását még csak remélni sem lehet, mert a különböző érdek és felfogás az élet utain minduntalan összeütközésbe jő egymással s a gyengébb folyton hátrálni kényszerül az erősebb előtt. A tőke, a munka közötti ellentét azonban csakhamar elenyésznek, kisebbülne, ha associációink lehetővé tennék a gyengébbnek az erősebbel való versenyzést, ha a tőkehatal s a munka-erőket ügyesen koncentrálni tudnák, ha az önérzettel bíró, de önállóan gyenge s tehetetlen munkásokat s kis iparosokat — nem alamizsnakép állami segélyre, — hanem mint az Angliában, Belgiumban, Franciaországban, Németországban történik, önérejük, anyagi s szellemi tehetségeikre utalva, az egyetemleges jótállás s önszegély alapján egy közös érdekű személyiséggé colligálnák: mert ezáltal nemcsak az lenne lehető, hogy az alsóbb iparososztály versenyre kelhessen a tőkehatalommal, hanem egyszersmind a szedelgő verseny, a

tulhajtott iparszabadság félszeghatásai ellenében is sikeresen működhetnének, a tőkét, a munkát s értelmiséget szorosabb érdek solidaritásba fűzve, a takarékossgot előmozdítva, a vagyon s jövedelem arányosabb megosztását eredményezhetnék s a proletariatusnak véget vetve, a munkás-osztály anyagi helyzetének javulását előmozdíthatnák és így az osztályok közötti elszigeteltséget s függetlenséget kevesbitve, a kölesős ellenszenvet észrevehetőleg kisebbítenék.

Különösen a takarékossgot kellene társadalmi intézeteinkben előmozdítni.

Tagadhatatlan, hogy a nép természete, műveltségi foka, gyors igazságszolgáltatás, mind oly tényezők, melyek a takarékossgra ösztönöznek; de különösen az álladalmi s a szociális intézetek kötelesek oda hatni, hogy a társadalom minden osztályának alkalma nyíljon megtakarított fillérének elhelyezésére s további hasznosítására. Emeljük az asszociációk által az alsóbb osztályok takarékossgai hajlamát s kiemeltük őket szárandó helyzetükből, lecsillapítjuk a forrongó kedélyeket s oly helyzetet biztosítunk ezáltal az elnyomottaknak, melylyvel megelégedve, nem sóvárogznak másokéi után, kibékítjük őket sorsukkal s megszűnnek a jelenlegi állapotok ellenségei lenni.

Igyekezzenek társadalmi intézeteink a munkásosztály közönbösségét megtörni, önbecszerzetüket emelni, munkakedvüket felsőbb társadalmi célok elérhetésére fokozni; gondoskodjanak a vagyontalanokról, csepegtessék a különböző osztályok keblébe az egymás iránti tisztelet s becsülés érzeteit, szélesítsék a civilizáció látkörét s igyekezzenek enyhíteni a szegénységet, mozgítsák elő az alsóbb néposztály politikai érdeklődését s hassanak oda, hogy végre mindannyian megértsük a munkafelosztás jelentőségét.

A szellemi s anyagi munka közötti élnk

TÁRCZA**Az özvegy nő. . .**

Most élem én gyöngyéletem
Mióta magam vagyok;
Merre kelek, merre járok
Minden úgy fénylik, ragyog.
Egyik épül,
Másik szépül,
Minden újból mosolyog;
Virág fakad,
Kéröm akad,
Ez ám a pompás dolog.

Igaz, hogy egyedül vagyok
S érzem néha a magányt;
De mindezt én elfelejttem
S újból játszom a leányt.
Fátyol nem kell,
Nem fedem el
Szikrát szőró szememet,
Mert azzal én
Még terhelném.
Ugy is terhelt szívemet.

Hogy meghaltál és így hagytál,
Azzal én nem törődöm,
Mert én mint ügyes gazdasszony
Minden felett örködöm.
Mig meg voltál,
Csak lumpoltál
S nem gondoltál én velem,
Nem is tudtad,
Föl sem fogtad
Hogy mi az a szerelem.

Nem is hinnéd, mily jól érzem
Magam esőnd éjjelen,
Ha lefekszem, nyugton alszom,
S nem fog el a félelem.
Mint ezelőtt
Pár év előtt
Mig te éltél, kedvesem,
Haza jöttél
Eldöngöttél
S nem volt nyugtom selasem.

De büles a sors, hogy lerázott
Téged az én fejemről;
Ugy érzem, hogy egy súlyos kő
Esett le a szívemről.
Most légy magad
Mi sem zaklat
Csak a sárgó nyom téged
Jó neked ott
Lent nyugodnod.
Igen, ugy kell te néked.

Hogy feltámadunk majd egykor
Arra ne is gondoldj már,
Mert engem feltámadáskor
Sokkal szebb s jobb élet vár.
Ujra élek,
S már nem félek
Soha többé tetődél,
Más karjain,
Más ajkain,
Nem gondolok felődél.

Kalinovszky Jozefin.

Az elmúlt időkől.

— Visszaemlékezés. —

— Gyermekekori sajátágom már, hogy a mit egyszer meglátok, azt szeretem részleteiben is megvizsgálni, tanulmányozni.

E tulajdonságomnak árát adta meg a minap szegény Béla barátom.

Sietve toppantottam be hozzá. Iróasztala mellett ült s gondolkozva írt. A mint beléptem, zavarba jött s kezdte összekapkodni a teleirt papírlapokat. . . . En pedig ezeket látva, hamar tisztába jöhettam, hogy az én Bélám valami tárczaféle megírására vetemedett.

No nekem sem kellett több! mohón olvastam el irodalmi kísérletét, s az ő beleegyezésével most — midőn a délutáni nagy hőségben némely felebarátainkat ebéd után a buzdóság el-elajomja — mint időszerű alutóközleményt (ha ugyan bevállik) a t. szerkesztő ur rendelkezésére bocsátom s a t. olvasó közönség illetékes tagjainak a figyelmébe ajánlom.

Mert a boldogságra kevés csak a jelen,
A multon épül az s az emlékezeten! . . .
T o m p a .

Szeretek visszaemlékezni a multra. S noha sokat érdek ott, a mi fájón nehezedik lelkemre, mégis édes minden gondolat, a mely oda vezet, mert elmúlt ifjuságom kedves perceit idézi fel. Édesen vissza tudok emlékezni minden percze.
Még ifjú voltam. Egy szép külsejű alföldi községet vallottam otthonomnak. — Gyönyörű terbehelyes fák árnyéka volt udvarom labirintusa, a hol a nemes idealizmus honában gyakorta fűztem gondolataim a végtelenségbe!

— No anyjuk, tartasz az új menyecskékről?
 — Kedves társaság, jó kedvű asszony, de...
 — De...
 — Mondjad csak apjuk, rokona Cserpák Kaksziéknak!
 — Ugyanezt már én is kérdeztem. Nem rokona!
 — Akkor...
 — Na akkor...
 — Akkor nem helyeselhetem a Cserpák és Mariska bizalmasságát.

— Na már én is azt mondom...
 — azaz: még nem mondom semmit, majd később
 többet látva és többet hallva, többet is beszélhetünk.
 Antal hazafelé elől ment, Lajos pedig karján
 vezette Mariskát. — Mire a lakás kerítéséhez
 tek, a hold fellegke közé bujt s minthogy Lajos
 az udvar süllyedéseit nem ösmerte, a férj vette át
 nejét karjaira s a házi barát figyelve ment utánok.
 — A mint az épület tornáczához értek, Mariska
 ismét Lajossal maradt, s Antal előre ment dol-
 gozó-szobájába, hogy gyertyát gyújtson.
 Midőn gyufát akar gyújtani, véletlenül a tor-
 náczra nyíló ablakra nézett és jó, eléggé világosan
 szemlélhette az épen elbuvó holdnál, hogy helyezi
 Lajos barátja ajkait Mariska, az ifjú nő ajkaira.
 A mint a gyertya meggyult, barát és nő a szo-
 bába léptek.

Lajos kezét nyújtá Antalnak.
 — Jó északát boldog ferj!
 — Irigyled ugy-e boldogságraomat!
 — Ohajtanám számomra is a nélkül, hogy
 irigyelném. Mariska nagyság! csókolom kezét!
 Szép álmokat!

Cserpák kezét csókolta Kakusznénak, és fü-
 työrészve távozott.
 Mariska körülkúcsolta az Antal nyakát és
 megsókolta.

— Jó éjt édesem!
 — Angyalom, nem szivaroztál?
 Mindketten mosolyogtak, de be is jegyeztek
 valamit; a nő azonnal emlékebe, a férj később,
 midőn egyedül marad, tárczájába.
 Mondanom is alig kellett talán, hogy Maris-
 kát a szivarozás kérdése zavarta meg; az Antal
 tárczajegyzete pedig ily formán nézett ki:
 1—500.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői posta.

F. J. (A. Körtvélyes.) Köszönjük. Jövő számban kö-
 zöljük.

Legátus. (Málca.) A küldött hírről már előzőleg
 vettünk tudomást és azt megírtuk. A mikor az őn értesítése
 jött, már ki volt szedve és így azt félre kellett tennünk. A
 diszkreció biztosítva van.

B. S. (Helyben.) Nem lehet.

Homonna. A mint tetszik.

Hős. (Helyben.) Téved, a czikkíráshoz nemcsak tonta,
 toll és papír kell, amint írja, hanem még egyéb is szükséges
 ahhoz, a mivel őn egyáltalán nem rendelkezik.

„És még is mozog a föld.“ Igaz, csak hogy ezt
 nem őn felezte föl.

Kezdő író. (Helyben.) Nincs benne se só, se paprika
 és így elemészthetetlen.

Felelős szerkesztő: Gál Vilmos.

Kiadó-tulajdonos: Landesman B.

Nyilt-tér.

Ezen rovart alatt közöltétek nem vállal felelősséget a szerk.)

FINALE.

Le vagyok alázva egészen a porig... Csiky
 Gergely Todorokájával szólva: Lelkemre szikla ne-
 hezül, homlokomon a szegény bélyege ég! Hogyne?
 Hiszen a „F. Z.“ mult számának nyilttérben a
 legautentikusabb tényező disqualificált a nagy világ
 előtt — tökéletesen... Lehetőség, hogy mire
 e soraim napvilágot látnak, szegényem elől elköl-
 töztem az árnyékvilágból, s frissen hantolt síromra
 gyilkos önvád által üzetve korszort hoz Z.—„ffy“,
 a régi, jó, becsületes „Sörger“ és megkövet, mond-
 ván: „Bocsásson meg; kérem, mert nem én esi-
 náltam.“

És én már most elbiszem neki, mert az a
 nyilttéri stílus nem az ő „elemi“ képzettségére vall,
 s nem tudhatom azt sem, nem-e játékok úz valaki
 mindkettőnkéből. Már neki az „okleveles segéd-
 jegyző ur“-at sem szabadna oly kicsinylőleg emle-
 getni állásánál és képzettségénél fogva sem. Külön-
 ben a tenyérnyi szövegben felfedezett 11 pontos-
 vessző (;) sejtjenem engedi azt a műhelyt, a hol a
 főmedvény kalapáltattott.

No, semmi. Nem polemizálni akarok, csak az
 ellenem felhozott vádak ellen védekezni saját egyéni
 reputációm érdekében. A ki támadni tud, tudjon
 bizonyítani is. Volt ökeim ajánló bizonyítvá-
 nyai, s tett nyilatkozatai megzafólják azt, mintha
 én rossz emlékeket hagytam volna mindenütt ma-
 gam után. — A felhozott, s egy postahivatallal
 szemben a közérdek és saját jogos érdekeim vé-
 delmében tett lépésemet Zalánffy (!) ur első sorban
 meggratulálta. Hasonlóképpen tett a lyubisei plébá-
 nos ur folyamatban volt eljárás alkalmával is, bár
 amaz eljárást nem én kérelmeztem. Hogy volt fő-
 nőkömet hasonlóan támadtam volna, tagadom, ezt
 ő sem hiszi el, a mint hogy alaptalanul bárkibe
 is bele kötni nem lehet, s így nem is szokásom. —

Hogy sógorom mellett vagyok alkalmazva. Abban
 talán csak nem lát összeférhetlenséget? Hiszen ott
 közelében a rokoni érületnek frappánsabb példái-
 val is van alkalma találkozhatni! — Tévedésben
 van a támadó, midőn engem 24. évemben levő
 kiskorunkat nevez. A 66-i ütökzetekben különben
 együtt voltunk Z. ural: én álmomban, — ő pedig
 a „Nyilttérben“ rohant neki a porosz hadseregnek!
 De különben valakinek a korára apellálni gyenge-
 ség: Ime példa van rá, hogy 80 éves aggastyánt
 is akasztottak, s talán fiatalabb volt, a ki elítélte.
 Vármegyének is elég olyan tisztviselője van, ki
 tolem korban fiatalabb, s kiknek bármelyike más
 beosztás mellett Zalánffy urnak ma előjárója le-
 hetne. Nos, azaz! is felváltól beszélné? Én azt hi-
 szem, hogy jelenlegi körülményai mellett még ke-
 zet is pusztul!

Ényvit a czafolatból. Sokkal több a teendőm
 semhogy apró dolgokkal, szunyogépésékekkel rá
 érnék törődni. — Ebben az ügyben nem nyilat-
 kozom többé, ha mindjárt feketének neveznek is.

Am a közjó érdekében sikra szállni minden-
 kor hazafias kötelességemnek tartom, az árulko-
 dásból és hízlekedésből szerzett kegyeret pedig
 nem fogom irigyelni, mert nem lehet oly züllöt
 a kor, hogy önzetlen, s egyenes irányu tetteinket
 elítélje, szerintem legjobban az egyenes út: a „leben
 und leben lassen“ elvét magaménak vallani nem
 fogom soha!

Császár József.

A nyári idény tartama alatt az általunk
 bérelt közfürdőben hideg

kádfürdő- és zuhany jegyeket

is árusítunk és pedig, hogy a n. é. közönség
 rokonszenvével találkozunk, a következő bér-
 leti árakat szabjuk.

10 drb. jegy 3 frt — 20 drb. jegy 5 frt.

Az ekképen váltott fürdőjegyek másra
 át nem ruházhatók.

A n. é. közönség pártfogásáért esd

A nagymihályi közfürdő bérletősége.

N.-Mihályi sörfözde és malátagyár.

Van szerencsénk a n. é. közönség szives
 tudomására hozni, miszerint f. év július hó
 1-étől sörgyártmányaink árusítását a
 „Felső-Zemplén“ kiadóhivatalával átellenben
 fekvő

Klein-féle söresarnokban
 a következő árak mellett eszközöljük:

- 1 pohár jégbe hűtött sör 4 kr.
- 1 korsó „ „ „ 8 kr.
- 1 üveg „Bock“-sör 12 kr.
- 1 liter sör utcai kimérésben 14 kr.

Tisztelettel
 Nagymihályi sörfözde és malátagyár.

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR
 RÉSZVÉNY-TARSULAT BUDAPESTEN.

GŐZCSÉPLŐINK

a tökéletesség legmagasabb fokán állanak.

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára,

mely a gazdálkodáshoz szükséges összes
 gazdasági gépeket gyártja. 4

Részletes árjegyzékkel és szakbavágó felvi-
 lágozással szívesen szolgálunk díjmentesen.
 Minden hozzánk intézett kérdésközlésre
 készséggel adunk kimerítő és felvilágosító
 választ.

Felsőmagyarország vezérképviselője:

KLEIN MIKSA

Nagy-Mihályon Barnai-szálloda 2. szám.

GLÜCK MOR N.-MIHÁLY.

Ajánlja az

— EPERJESI NÉPBANK KALYHAGYÁR —

tiszta fehér, barna, zöld, chamois, majolika, stb. színű csiszolt

CSERÉPKÁLYHAIT

valamint díszes kandalló, kandallós kályhák és takaréktűzhelyeit
 melyek ez iparágban elsőrangú helyet foglalnak el és számos kiténte-
 tésben részesültek.

Jutányos árak mellett a legszolidabb kivitel biztosítatik.

A kályhák felállítását a gyár kipróbált, szakavatott állítói végzik. Egész épü-
 letek kályhaberendezését tetemes árengedménnyel vállalom el.

— Mintakályhák raktáromban megtekinthetők. —

Portland és Román Cement

jutányos árban nálam kapható.

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására adni, miszerint
 a több év óta üzembelen lévő

NAGYMIHÁLYI SÖRFÖZDE ÉS MALÁTAGYÁR

jó hírnevét megalapítva, az ujkor igényeinek megfelelő átalakításokkal és
 gépberezésekkel tovább működve, a n. é. közönség által megködvelt

ászok-, márcziusi- és dupla márcziusi

— hordó-, valamint palaczkcsörét, —

minden tekintetben megfelelő alakban és minőségben, a t. sörfogyasztó kö-
 zönség és t. vendégös urak szives figyelmébe ajánlja.

A sörfözde a reá vonatkozó helyi viszonyokat előnyösen felhasználva,
 azon kellemes helyzetben van, miszerint az irányában támasztott legkénye-
 sebb igényeknek is teljes mértékben képes megfelelni, s így a hasonmái
 vállalatok versengését városunk és vidéke területén bizvást felveheti azon
 reményt táplálván, hogy pontos és lelkiismeretes kiszolgálás által az egész
 körzetben gyártmányaival a piacot a maga részére biztosítja.

Eddigi tapasztalataink azt bizonyítják, hogy a t. vevőközönség sike-
 res működésünket egész készletszükségletének nálunk történendő fedezésével
 támogatja, s ezt továbbra is kérve, vagyunk

tisztelettel

Nagymihályi sörfözde és malátagyár.